

UNIwersYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO

W BYDGOSZCZY

PROGRAM

PRAKTYKI WYCHOWAWCZO-DYDAKTYCZNEJ

wymiar 120 h (studia stacjonarne)
wymiar 90 h (studia niestacjonarne)

rok III-IV-V / semestr VI-IX

dla studentek/studentów kierunku

PEDAGOGIKA PRZEDSZKOLNA I WCZESNOSZKOLNA

ZAKRES PRAKTYKI

Praktyka wychowawczo-dydaktyczna ma charakter praktyki śródrocznej i obejmuje łącznie 120 godzin na studiach stacjonarnych i 90 godzin na studiach niestacjonarnych. Praktyka na studiach stacjonarnych uwzględnia: 60 godzin realizowanych w przedszkolu lub innej formie alternatywnej wychowania przedszkolnego: punkty i zespoły wychowania przedszkolnego oraz 60 godzin w klasach I-III szkoły podstawowej. Praktyka na studiach niestacjonarnych uwzględnia: 45 godzin realizowanych w przedszkolu lub innej formie alternatywnej wychowania przedszkolnego: punkty i zespoły wychowania przedszkolnego oraz 45 godzin w klasach I-III szkoły podstawowej. Praktyka obejmuje udział w zajęciach we wskazanej przez dyrektora placówki grupie wiekowej/klasie i w godzinach ustalonych przez nauczyciela-instruktora, który jest jednocześnie opiekunem praktyk. Studentka/student towarzyszy czynnie wszelkim poczynaniom organizacyjnym, opiekuńczo-wychowawczym i dydaktycznym swojej/swojego opiekunki/opiekuna.

Realizacja praktyki na studiach stacjonarnych – 2h tygodniowo w układzie:

VI semestr – praktyka asystencka (15h przedszkole, 15h szkoła);

VII semestr – praktyka asystencka (15h przedszkole, 15h szkoła);

VIII semestr – praktyka metodyczna (15h przedszkole, 15h szkoła);

IX semestr – praktyka metodyczna (15h przedszkole, 15h szkoła).

Realizacja praktyki na studiach niestacjonarnych na III, IV i V roku w terminach uzgodnionych z nauczycielką/nauczycielem akademickim – opiekunką/opiekunem praktyki ze strony UKW.

CELE PRAKTYKI

Podczas praktyki studentka/student gromadzi wiedzę i doświadczenie związane z pracą opiekuńczo-wychowawczą, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb dzieci oraz konfrontuje nabywaną wiedzę pedagogiczno-psychologiczną z rzeczywistością edukacyjną zaobserwowaną w warunkach danej placówki oświatowej.

W szczególności praktyka pozwoli na:

- powiązanie wiedzy teoretycznej zdobytej w toku studiów, twórcze i krytyczne jej wykorzystanie w trakcie własnych działań edukacyjnych;
- pogłębienie wiedzy na temat funkcjonowania placówek edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych;

- uczestniczenie w codziennej pracy nauczycielki/nauczyciela i dostrzeganie jej/jego roli jako organizatora środowiska wychowania i uczenia się dzieci;
- zrozumienie i propagowanie w środowisku edukacyjnym praw dziecka i osób z niepełnosprawnościami;
- zaobserwowanie zdarzeń pedagogicznych, podejmowanie ich analizy z jednoczesnym poszukiwaniem sposobów ich rozwiązania;
- analizę systemu oceniania w danej placówce edukacyjnej;
- włączenie się w działania wspomagające rozwój kompetencji kluczowych dzieci;
- podejmowanie krytycznej refleksji nad własnym działaniem;
- projektowanie działań zmierzających do rozwoju placówki edukacyjnej.

Zadania praktyki:

Podczas praktyki studentka/student ma za zadanie zapoznać się ze specyfiką placówki, w której ją odbywa, w szczególności: poznać realizowane przez nią zadania wychowawcze i dydaktyczne, sposoby funkcjonowania, organizację współpracy uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzoną w niej dokumentację (także w formie zdalnej).

1. Podczas pełnienia funkcji asystentki/asystenta nauczycielki/nauczyciela (semestry VI-VII) praktykantka/praktykant poznaje:

- a) czynności podejmowane przez opiekunkę/opiekuna praktyki w toku prowadzonych przez nią/niego zajęć oraz aktywności dzieci;
- b) tok metodyczny zajęć stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody i formy pracy oraz wykorzystywane pomoce dydaktyczne;
- c) sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu ich aktywności w zależności od ich indywidualnych możliwości i potrzeb edukacyjnych;
- d) sposoby oceniania dzieci (ocenianie formatywne, indywidualizacja);
- e) sposoby zadawania i kontrolowania oraz formy pracy domowej;
- f) działania podejmowane przez nauczycielkę/nauczyciela na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie;
- g) organizację przestrzeni w sali/klasie, sposobu ich zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje).

Podjęmuje także samodzielne próby prowadzenia fragmentów zajęć (15h w każdym semestrze) i angażuje się w organizowanie czasu wolnego podczas przerw śródlekcyjnych, w przestrzeni boiska szkolnego oraz otoczeniu placówki przedszkolnej.

2. Studentka/student współdziała z opiekunką/opiekunem praktyki we wszystkich wyżej wymienionych obszarach jej/jego aktywności zawodowej.

3. Podczas pełnienia roli nauczycielki/nauczyciela (semestry VIII-IX) studentka/student w szczególności ma za zadanie:

- a) planować i prowadzić zajęcia w oparciu o samodzielnie opracowane scenariusze;
- b) wykorzystywać w toku zajęć środki multimedialne i technologię informacyjną;
- c) organizować pracę uczniów w grupach zadaniowych;
- d) podejmować indywidualną pracę dydaktyczną z dziećmi (w tym dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi);
- e) podejmować działania wychowawcze w toku pracy dydaktycznej, w miarę pojawiających się problemów, w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad;
- f) podejmować współpracę z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz innymi specjalistami pracującymi z dziećmi.

4. Studentka/student na bieżąco analizuje i interpretuje zaobserwowane i doświadczane sytuacje oraz zdarzenia pedagogiczne:

- a) odnotowując je w dokumentacji prowadzonej w formie portfolio;
- b) oceniając własne funkcjonowanie w toku wypełniania roli nauczycielki/nauczyciela (refleksja własna z analizą doświadczenia zdobytego podczas odbywania praktyki, dostrzeżenie swoich mocnych i słabych stron);
- c) weryfikując scenariusze prowadzonych zajęć oraz realizację zamierzonych celów (załącznik 3.);
- d) omawiając z opiekunką/opiekunem praktyk obserwowane i prowadzone zajęcia;
- e) wymieniając zgromadzone doświadczenia w grupie studentek/studentów.

SZCZEGÓŁOWE ZADANIA DO REALIZACJI DLA STUDENTKI/STUDENTA PODCZAS PRAKTYKI

1. W czasie praktyki realizowanej w przedszkolu studentka/student:

- zapoznaje się z programem wychowania przedszkolnego realizowanym w danej placówce przedszkolnej;
- przeprowadza analizę materiałów dydaktycznych wykorzystywanych w przedszkolu w projektowaniu edukacyjnym pod kątem zgodności z obowiązującą podstawą programową;

- obserwuje pracę nauczyciela-wychowawcy w grupie przedszkolnej i aktywność dzieci;
- asystuje nauczycielce/nauczycielowi podczas wypełniania zadań i czynności wychowawczych, opiekuńczych i dydaktycznych;
- przygotowuje (pisze scenariusze) i prowadzi samodzielnie zajęcia z wybranych obszarów aktywności: w grupie 3-latków lub/i 4-latków (2 zajęcia) oraz w grupie 5-latków lub/i 6-latków (2 zajęcia);
- pracuje indywidualnie z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (4 zajęcia);
- wykonuje inne zadania zlecone przez nauczycielkę/nauczyciela wynikające z jej/jego planu pracy i podejmowanych dodatkowych aktywności w środowisku przedszkolnym (zajęcia wyrównawcze, zajęcia integrujące grupę, zajęcia rozwijające zainteresowania dzieci, projekty edukacyjne, działania w ramach zespołów przedmiotowych, organizacja imprez przedszkolnych i konkursów wewnętrznych i zewnętrznych, akcji charytatywnych na rzecz środowiska itp.).

2. W czasie praktyki realizowanej w szkole studentka/student:

- zapoznaje się z programem edukacji wczesnoszkolnej realizowanym w danej szkole;
- przeprowadza analizę pakietów edukacyjnych wykorzystywanych w pracy dydaktyczno-wychowawczej;
- obserwuje zajęcia prowadzone przez nauczycielkę/nauczyciela i aktywność uczniów;
- przygotowuje (pisze scenariusze zajęć) i prowadzi samodzielnie zajęcia zintegrowane w ramach dnia aktywności: w klasie I lub II (4 dni zajęć) oraz w klasie III (4 dni zajęć);
- wykonuje inne zadania zlecone przez nauczycielkę/nauczyciela – instruktora wynikające z jego planu pracy i podejmowanych dodatkowych aktywności w środowisku szkolnym (zajęcia wyrównawcze, zajęcia integrujące grupę, zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów, projekty edukacyjne, działania w ramach zespołów przedmiotowych, organizacja imprez szkolnych i konkursów wewnętrznych i zewnętrznych, akcji charytatywnych na rzecz środowiska itp.).

3. Ponadto studentka/student powinna/powinien:

- poznać administracyjno-prawne podstawy funkcjonowania przedszkola i szkoły;
- zapoznać się z dokumentacją nauczycielki/nauczyciela i sposobami dokumentowania osiągnięć dzieci;
- realizować zlecone przez nauczyciela-instruktora zadania dydaktyczne

i wychowawcze (przygotowanie pomocy, tematycznych gazetek ściennych, pełnienie dyżurów, organizowanie gier i zabaw, opieka podczas przerw);

- poznać sposoby pracy i wspierania dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz sposoby diagnozowania tych potrzeb;
- poznać sposoby nawiązywania kontaktów z innymi nauczycielkami/nauczycielami oraz specjalistami pracującymi z dziećmi (w miarę możliwości udział w rozmowach i konsultacjach);
- poznać sposoby organizowania aktywności dzieci z uwzględnieniem ich indywidualnych predyspozycji (zdolności, zainteresowań, mocnych stron osobowości);
- poznać sposoby współpracy z rodzicami dziecka;
- poznać sposoby wykorzystania zasobów i kapitału społecznego tkwiących w otoczeniu przedszkola/szkoły,
- dodatkowe działania podejmowane przez nauczycielkę/nauczyciela w celu organizowania korzystnych warunków do zdobywania doświadczeń i intensyfikowania rozwoju dziecka (organizowanie zajęć dodatkowych, zajęć pozalekcyjnych, realizacja programu wychowawczego grupy).

Zadania alternatywne dla studentki/studenta:

- uczestniczy w innych zajęciach, obejmujących plan dzienny/tygodniowy danej klasy czy grupy dzieci (zajęcia sportowe, na pływalni, łyżwiarstwo, nauka języka obcego, zajęcia komputerowe, nauka religii, itp.);
- bierze udział w zajęciach dodatkowych prowadzonych z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- w miarę możliwości bierze udział w zebraniu z rodzicami (po wyrażeniu przez nich zgody), obradach części jawnej Rady Pedagogicznej (po uzyskaniu zgody dyrektora placówki);
- przeprowadza rozmowę ze specjalistami pracującymi na terenie placówki (logopeda, pedagog szkolny, psycholog i inni).

SPOSÓB DOKUMENTOWANIA PRAKTYKI

W czasie praktyki wychowawczo-dydaktycznej studentka/student dokumentuje jej przebieg w postaci portfolio (załącznik 1) w formie papierowej (wydruk komputerowy).

Oddzielnie prowadzi dokumentację z praktyki w placówce przedszkolnej oraz z praktyki realizowanej w szkole. Po każdym semestrze student dokonuje krytycznej analizy, ewaluacji swojej praktyki w formie pisemnej (załącznik 2).

Studentka/student ma bezwzględny obowiązek zabezpieczyć dane wrażliwe dotyczące dzieci i pracowników placówek edukacyjnych.

Załącznik 1.

PORTFOLIO - to uniwersalna metoda gromadzenia osobistych dokonań wytworzonych przez innych w danej dziedzinie. Ważne, by portfolio pokazywało umiejętność dokumentowania pracy Studentki/ Studenta wokół opracowanego tematu.

W skład portfolio mogą wchodzić:

1. notatki, materiały z czasopism, artykuły dotyczące analizowanego zagadnienia;
2. różnego rodzaju formy graficzne przedstawiające dane zagadnie, problem (schematy, mapy myśli);
3. fragmenty aktów prawnych dotyczących analizowanego zagadnienia (podstawa programowa itp.) plus komentarze do nich (w odniesieniu do realizowanej tematyki na zajęciach);
4. notatki dotyczące indywidualnego zapoznawania się z lekturą, aforyzmy, ważne myśli;
5. rozbudowany spis treści, prezentujący wszystkie materiały ostatecznie zgromadzone w portfolio oraz krótkie (jednozdanowe) uzasadnienie ich wyboru;
6. bibliografia zawierająca spis wszystkich źródeł (w tym także ustnych) wykorzystanych w portfolio;
7. dołączenie własnej propozycji ciekawych książek wzbogacających warsztat nauczyciela (budowanie własnego warsztatu pracy).

Opracowane na podstawie:

Hanna Konopka <https://koss.ceo.org.pl/dla-nauczycieli/uczyc-inaczej/artykuly/co-wlozyc-do-portfolio-czyli-teczka-tematyczna-jako-forma>

Załącznik 2.

Refleksja własna studentki/studenta (udzielenie odpowiedzi na pytania)

1. Jakie pozytywne doświadczenia spotkały mnie podczas odbywania praktyki wychowawczo-dydaktycznej?
2. Jakie negatywne doświadczenia spotkały mnie podczas odbywania praktyki wychowawczo-dydaktycznej?
3. Jakie doświadczenia z odbytej praktyki wychowawczo-dydaktycznej przeniosłabym/przeniósłbym do mojego przyszłego warsztatu pracy?
4. Jakie z zaobserwowanych u nauczycielki/nauczyciela prowadzących zajęcia chciałabym/chciałbym przenieść do własnego warsztatu pracy?
5. W jaki sposób wiedza teoretyczna nabyta podczas studiów pomogła mi w przygotowywaniu się do działań praktycznych podczas zajęć z dziećmi?
6. Jakich umiejętności praktycznych nauczyłam/nauczyłem się podczas odbywania praktyki?
7. Co można by było zmienić w organizacji praktyki wychowawczo-dydaktycznej?
8. Inne uwagi pod adresem praktyki wychowawczo-dydaktycznej.

Załącznik 3.

Ewaluacja obejmuje wydawanie opinii o wartości działania (prowadzenie zajęć) poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do znanych celów, kryteriów i wartości.

PYTANIA PRZED PODJĘCIEM PLANOWANIA KAŻDYCH ZAJĘĆ

1. Czego oczekujesz od spotkania z grupą dzieci?
2. Czego zamierzasz nauczyć się w toku spotkania?
3. Jakie pytania pojawią się w związku z tym spotkaniem?

PYTANIA PO SKOŃCZONYCH ZAJĘCIACH (KAŻDYM DNIU PRAKTYKI)

1. Czego nauczyłaś/nauczyłeś się podczas dzisiejszego spotkania?
2. Czy pojawiły się nowe pytania (których wcześniej nie było lub sobie nie uświadomiłaś/uświadomiłeś)?
3. Czy dostrzegasz różnice w zachowaniu (swoim, uczniów)? Jeżeli tak, to postaraj się, w miarę możliwości, dokładnie je opisać.
4. Czy zaskoczyła Cię jakaś sytuacja? Jeżeli tak, to opisz ją wraz z uzasadnieniem dlaczego?
5. Co dało Ci dzisiejsze spotkanie? Uwzględnij swoje oczekiwania, pozytywne i negatywne przeżycia itp.